

František Graus

14.12.1921 -1.5.1989

Německy mluvící židovská rodina-Rodina nepraktikovala židovskou víru

V 9 letech mu umírá otec (plicní choroba)

V 11 letech nástup na německé gymnázium, později přechod na české (nacismus + antisemitismus)

Graus začíná na gymnáziu studovat judaismus (kvůli vztahu matky s německým křesťanem)

Jazykově nadaný (výborné výsledky v němčině, angličtině, novohebrejštině, dále dobré výsledky ve francouzštině a latině)

Dokončil studium na gymnáziu maturitní zkouškou, ale na vysokou školu nešel z důvodu transportu

Dr. Bruno Zwicker – učitel sociologie -> levicové smýšlení = vliv na Grause

2.12.1941 – František je deportován společně s bratrem a matkou do Terezína

V Terezíně pracuje na inventarizačním pracovišti (sbírá zde marxistické spisy a studuje je)

Setkává se zde opět s jeho učitelem Zwickerem, opouští judaismus a stává se komunistou (v r. 1942 vstupuje do ilegální terezínské organizace Komunistické strany Československa)

28.9.1944- transport do Osvětimi, umírá zde jeho bratr Bedřich, později také jeho učitel Zwicker

Po válce se vrací do Prahy, nikoli do Brna, upřednostňuje stranické poslání před studiem a stává se sekretářem komunistické novinářky (na 3 dny)

Nastupuje tedy na Vysokou školu politickou a sociální, ale škola na něj neudělala dobrý dojem, a tak přechází na Filozofickou fakultu Karlovy Univerzity

Zde se seznámí s Josefem Mackem

1948= disertační práce *Chudina městská v době předhusitské* → titul PhDr.

Po studiu pracuje ve Státním historickém ústavu

Po válce marxistou → v komunismu vidí možnost, jak zabránit, aby se nacismus opakoval

1951 – začíná přednášet na Filozofické fakultě Karlovi univerzity

V roce 1953 se stává šéfredaktorem Českého časopisu historického (ČsČH)

V roce 1955 se účastní X. mezinárodního kongresu historických věd v Římě (zásadní v budoucích pracích) + touha komunikovat i se Západem (časopisy ze západu + stáže a studijní pobyty i na Západě)

60.léta – Graus se postupně odvrací od marxismu a vydává čím dál víc prací v němčině a publikuje i v zahraničních historických časopisech (Historische zeitschrift + Annales)

V roce 1962 podniká studijní cestu do Francie a Německa, postupně cestuje do zahraničí častěji, ale zve i historiky ze západu k nám

1965 -Volk, Herrscher und Heiliger im Reich der Merowinger, Studien zur Hagiographie der Merowingerzeit – Grausovo důležité dílo, které ho dostává mezi Evropskou elitu historiografů

Po roce 1968 se s kolegy ostře vyjadřuje k vpádu vojsk Varšavské smlouvy a podporuje tehdejší vládu ve speciálním vydání ČsČH

8.9.1969 – Graus odjíždí s rodinou na zahraniční pobyt, odkud se do Československa už nevrátí

V letech 1970-1972 přednáší na Univerzitě v Giessenu, od roku 1973 až do své smrti přednáší na univerzitě v Basileji

V květnu roku 1989 umírá jako evropsky uznávaný medievista,

Díla:

Chudina městská v době předhusitské (1949)

Městská a venkovská chudina v době předhusitské (1955)

Dějiny venkovského lidu v době předhusitské I. a II. (1953, 1957)

Naše živá i mrtvá minulost. In: Naše živá a mrtvá minulost. Praha 1968, s. 18-20. (1967)

Současná krize našeho historického vědomí, ČsČH 16, 1969, s. 396-406 (1969)

Krize středověku a husitství, ČsČH 17, 1969, s. 507-526 (1969)

Volk, Herrscher und Heiliger im Reich der Merowinger, Studien zur Hagiographie der Merowingerzeit (1965)

Lebendige Vergangenheit: Überlieferung im Mittelalter und in den Vorstellungen vom Mittelalter (1975)

Die Nationenbildung der Westslawen im Mittelalter (1980)

Pest – Geissler – Judenmorde: Das 14. Jahrhundert als Krisenzeit (1987-vrcholné dílo)

Literatura:

František Graus – člověk a historik. Sestavili a redakčně připravili Z. Beneš, B. Jiroušek, A. Kostlán. Praha 2004.

MORÁVKOVÁ Naděžda, František Graus a Československá poválečná historiografie, Praha 2016.

WIHODA Martin, František Graus: zamyšlený poutník mezi živou a mrtvou minulostí, In: Historik v proměnách doby a prostředí – 20.století, Eds: Jiří Hanus a Radomír Vlček, Brno 2009, s. 251-261